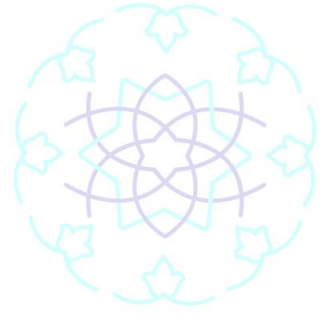

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

Ss. / Pp. 132-155

YENİ BİR PARADİGMANIN İNŞASI OLARAK BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ VE NFT'LERİN ÇAĞDAŞ SANAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Gül Aydın¹

Özet

Bu makale, blockchain teknolojisinin ve NFT'lerin (Non-Fungible Token) çağdaş sanat üzerindeki etkilerini incelemektedir. NFT'ler, sanat üretimi, dağıtımı ve sahipliği süreçlerinde köklü değişikliklere yol açmış, sanatçıların yaratıcı ifade biçimlerini yeniden şekillendirmiştir. Bu çalışma, NFT'lerin sanat piyasasında yarattığı dönüşümü, sanatçılar ve koleksiyoncular için oluşturduğu yeni fırsatları ve beraberinde getirdiği etik ve sürdürülebilirlik tartışmalarını ele almaktadır. Ayrıca, blockchain teknolojisinin sanatı dijitalleştirme ötesinde yeni bir yaratıcı ifade biçimi sunduğu savunulmaktadır. Makalenin amacı, blockchain ve NFT teknolojilerinin sanat dünyasında yarattığı dönüşümü kapsamlı bir şekilde ele almaktır. Yöntem olarak, literatür taraması ve mevcut örnek olay incelemeleri kullanılmıştır. Bu çalışma, NFT'lerin sanat üretimini ve değerini hem nasıl dönüştürdüğünü araştırmayı hedeflerken hem de sanat dünyasında bu teknolojilerin etkileri üzerine derinlemesine tartışmalar sunmaktadır. Bulgular, NFT'lerin sanatçılar için yeni gelir modelleri ve mülkiyet güvenceleri sunduğunu, ancak sürdürülebilirlik ve dijital eşitsizlik gibi etik sorunları da beraberinde getirdiğini göstermektedir. Tartışma kısmında, bu teknolojilerin sanatın anlamını nasıl etkilediği ve sanatın geleneksel değerlerinin nasıl sorgulandığı üzerinde durulmuştur. Öneriler ise çevresel etkilerin azaltılması ve dijital eşitsizliklerin giderilmesi gerektiğine işaret etmektedir. NFT'ler ve blockchain, sanat dünyasında kalıcı bir dönüşüm yaratmakta ve bu teknolojilerin gelecekteki gelişimi ile sanatın evrimi konusunda önemli bir etki oluşturması beklendiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Blockchain teknolojisi, NFT, dijital sanat pazarı, etik, sürdürülebilirlik.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, gul.aydin@batman.edu.tr, ORCID: [0000-0003-1830-681X](https://orcid.org/0000-0003-1830-681X)

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

BLOCKCHAIN TECHNOLOGY AS THE CONSTRUCTION OF A NEW PARADIGM AND THE IMPACT OF NFTS ON CONTEMPORARY ART

Abstract

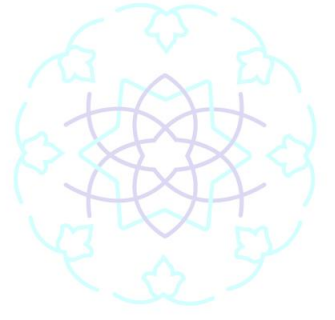
This article examines the impact of blockchain technology and NFTs (Non-Fungible Tokens) on contemporary art. NFTs have brought about profound changes in the processes of art production, distribution, and ownership, reshaping the ways artists express themselves creatively. This study explores the transformation of the art market driven by NFTs, the new opportunities they create for artists and collectors, and the ethical and sustainability issues they introduce. It is also argued that blockchain technology offers a new form of creative expression beyond digitizing art. The article aims to comprehensively address the transformation initiated by blockchain and NFT technologies in the art world. The methodology includes a review of the literature and case studies of existing examples. This study seeks to investigate how NFTs are redefining art production and value while providing an in-depth discussion of the effects of these technologies on the art world. Findings reveal that NFTs offer new income models and ownership guarantees for artists, yet they also raise ethical concerns such as sustainability and digital inequality. The discussion section focuses on how these technologies affect the meaning of art and challenge traditional artistic values. The recommendations highlight the need to mitigate environmental impacts and address digital inequalities. The article concludes that NFTs and blockchain are creating a lasting transformation in the art world, with the potential to significantly influence the future evolution of art as these technologies advance.

Keywords: Blockchain technology, NFT, digital art market, ethics, sustainability.

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Giriş

21. yüzyılın dijital dönüşümü, iletişimden ekonomiye kadar geniş bir yelpazede dönüşümlere yol açmıştır. Bu dönüşüm, kültürel ve sanatsal üretim biçimlerini de kökten değiştirmiştir. Bu değişimin merkezinde yer alan blockchain teknolojisi, şeffaflık, merkeziyetsizlik ve güvenlik prensipleriyle finans dünyasından öteye geçerek çağdaş sanat ekosisteminde de yeni ufuklar açmıştır. Blockchain'in bir uzantısı olarak gelişen NFT'ler (Non-Fungible Tokens), dijital varlıkların özgünlüğünü, sahipliğini ve transfer edilebilirliğini garanti altına alarak sanat dünyasında hem estetik hem de ekonomik yeni bir paradigma inşa etmiştir. Geleneksel sanat anlayışının fiziksel nesnelere ve mekânlarla sınırlı yapısı, dijitalleşmenin etkisiyle geniş bir dönüşüm sürecine girmiştir. NFT'ler, sanat eserlerinin dijital ortamda var olabilmesini mümkün kılmıştır. Sanatçılar ve izleyiciler arasında daha doğrudan bir ilişki kurulmasını sağlayan NFT'ler, sanat eserlerinin üretim, sergileme ve dağıtım süreçlerinde alışılmış yapıları sorgularken, sanat dünyasının hiyerarşik yapısında da bir kırılma yaratmıştır. Koleksiyonerler, sanatçılar ve galeriler arasındaki güç dengesi yeniden şekillenmiş, dijital platformlar aracılığıyla sanat, fiziksel galerilerin ötesine taşınmıştır. Bu makalenin amacı, blockchain teknolojisinin ve NFT'lerin sanat dünyasında yarattığı dönüşümü incelemektir. Özellikle dijital sanatın mülkiyet ve özgünlük anlayışlarını yeniden şekillendiren bu teknolojilerin sanat üretimi, dağıtım ve sahipliği üzerindeki etkilerini araştırmak hedeflemektedir. Çalışma, NFT'lerin sanat piyasasında nasıl yeni fırsatlar sunduğunu, sanatçılar ve koleksiyoncular için nasıl yeni gelir modelleri oluşturduğunu, aynı zamanda bu gelişmelerin etik ve çevresel soruları da gündeme getirdiğini tartışacaktır. Çalışmanın yöntemi, literatür taraması ve çeşitli örnek olay incelemelerinden faydalanarak NFT ve blockchain teknolojilerinin sanat üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde incelemeye dayanmaktadır. Ayrıca, bu teknolojilerin sanatsal ifade biçimlerini nasıl dönüştürdüğü, geleneksel sanat anlayışını nasıl sarsarak yeni bir paradigmanın oluşmasına yol açtığı sorgulanacaktır. Bulgular, NFT'lerin

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

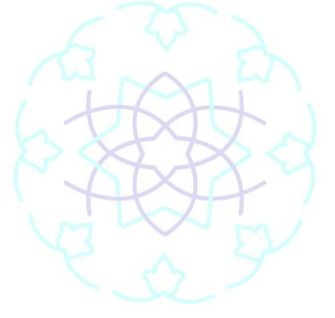
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

sanatçılara mülkiyet hakkı ve sürekli telif geliri gibi yeni fırsatlar sunduğunu ancak bu teknolojilerin çevresel etkiler, dijital eşitsizlik ve orijinallik gibi tartışmalara yol açtığını ortaya koymaktadır. NFT'lerin sanatın değerini metalaştırma riski ve sanatın manevi değerine etkileri ele alınacak, bu dönüşümün kültürel ve ekonomik boyutları tartışılacaktır. Bu çalışmanın temel araştırma soruları, NFT'lerin sanat üretimi ve tüketimi üzerindeki etkilerini anlamaya yöneliktir. İlk olarak, NFT'lerin sanat üretim süreçlerini nasıl dönüştürdüğü ve sanatçılar için yeni yaratıcı ve ekonomik fırsatlar sunduğu sorusu ele alınacaktır. Dijital sanat eserlerinin değerinin belirlenmesi, mülkiyetinin korunması ve yeniden satışlardan telif geliri sağlanması gibi konular bu dönüşümün merkezinde yer almaktadır. İkinci olarak, bu dönüşümün sanatın anlamı ve değerine nasıl bir etki yaptığı sorgulanacaktır. NFT'lerin sanatın orijinalliği ve manevi değeri üzerindeki etkileri, sanatın metalaşması gibi sorular, bu teknolojilerin getirdiği felsefi ve etik tartışmaları ortaya koymaktadır. Bu sorular, NFT'lerin sanat dünyasında sanatın kendisini dönüştüren bir güç haline geldiğini gösteren bir araç olduğu söylenebilir.

Blockchain ve NFT Kavramlarının Tanımı

Blockchain teknolojisi, merkeziyetsiz bir dijital defter sistemidir ve temel olarak verilerin bloklar halinde şifrelenip birbirine bağlanarak kaydedildiği, güvenli ve şeffaf bir veri saklama yöntemidir. Blockchain (blok zinciri), kriptografi yöntemi ile güvenli blokların ağ üzerinde var olması ve aralıksız büyüyen kayıt listesini ifade etmektedir (Dursun, 2021, s.1038). Bu yapının en önemli özelliklerinden biri, her blokta yer alan verilerin geri dönüşümsüz ve şifreli olmasıdır; bir blokta yapılan değişiklik, sistemdeki tüm kullanıcılar tarafından doğrulanarak kayda geçirilir, bu da veri manipülasyonunu neredeyse imkânsız hale getirir. Blockchain, her türlü veri işleminin şeffaf bir şekilde izlenebilmesini sağlayarak merkezi otoritelerin ve aracılık sistemlerinin rolünü azaltır. Bu teknolojinin sanat dünyasında ise en belirgin etkisi, sanat eserlerinin orijinalliğini ve mülkiyetini dijital ortamda güvence altına almasıdır. Blockchain, sanat eserlerinin dijital ortamda, fiziksel bir objenin yerine geçebilecek şekilde, benzersiz ve tescillenmiş varlıklar olarak kaydedilmesine olanak tanır. Böylece sanatçılar, eserlerinin dijital kopyalarının da orijinal kabul

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

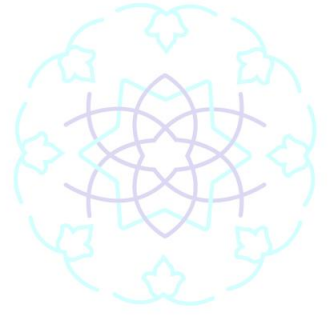
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

edilmesini ve her satışta telif geliri elde etmeyi garantileyebilir. Sanat piyasasında orijinal bir eserin mülkiyetinin izlenebilirliği, özellikle dijital sanat eserleri için kritik öneme sahiptir. “Dağıtık defter teknolojisi (DLT), bir konsensüs doğrulama mekanizması sunar ve bu mekanizma, bilgisayar ağı üzerinden aracısız veya merkezi bir otoriteye ihtiyaç duymadan eşler arası işlemleri kolaylaştırır. Her işlem doğrulanır ve doğrulanan işlemlerden oluşan bir grup, önceden var olan işlem zincirine yeni bir “blok” olarak eklenir. Bu süreç, “blok zinciri” isminin doğmasına neden olur” (Michael, Cohn ve Butcher, 2018, s.36).

NFT (Non-Fungible Token) ise dijital varlıkların benzersizliğini ve sahipliğini kanıtlayan bir tür dijital sertifikadır. NFT’ler, bir sanat eserinin orijinalinin dijital ortamda temsil edilmesini sağlar ve sanatçılara eserlerinin özgünlüklerini dijital ortamda dahi güvence altına alma imkânı sunar. Teknolojinin işleyişleri daha karmaşık olsa da özünde, blok zinciri, bir kaydı diğer kayıtların bir grubuna zaman damgası vurarak ve ardından bu kaydı tutmak için tek bir varlık değil, dağıtılmış bir sistem kurarak bilgiyle ilişki kurmanın bir yoludur. “Non-Fungible Token açılımı ile bilinen NFT değiştirilemez dijital token anlamında kullanılmaktadır. Blok zincir altyapısında bir değeri temsil eden NFT, fotoğraf, video, ses, resim, müzik gibi dijital çalışmanın blok zincir altyapısına göre kaydedilmesini ve sözleşmeler ile korunmasını sağlamaktadır” (Karaman, 2023, s.380).

NFT’ler, aynı sanat eserleri gibi tek ve eşsizdir. Değiştirilemez ve yeri doldurulamazlar. Dünyada hiçbir NFT, bir değeri ile birebir aynı olamaz (Saygın ve Fındıklı, 2021, s.1454). NFT’lerin temel özelliklerinden biri, her bir token’ın yalnızca bir varlıkla ilişkilendirilmesi ve başka bir varlıkla eşdeğer olmamasıdır; bu, NFT’lerin her birinin kendine özgü ve eşsiz olduğu anlamına gelir. Örneğin, bir dijital sanat eseri bir NFT olarak tokenlaştırıldığında, bu eser, blockchain üzerinde benzersiz bir kimlik kazanır ve herhangi bir şekilde kopyalanamaz. İngilizce Non Fungible Token kelimesinin kısaltması için kullanılan NFT, dijital bir ürünün bir kimliğe sahip olmasına izin veren bir kriptografik belirteçdir. Benzersiz, orijinal ve gerçek bir ürün olarak nitelendirilmektedir (Südor, 2022, s.179). NFT’ler, dijital sanat eserleri dışında, müzik, video,

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT’lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5
Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

metin, oyun öğeleri ve daha fazlası için de gerçek dünyadaki nesnelere temsil eden dijital bir varlıktır. Sanat ve koleksiyon bağlamında bir NFT tipik olarak bir sanat eseri gibi bir malın benzersiz bir dijital temsildir (Yılmaz, 2022, s.1757). Tokenleştirme, metni token adı verilen daha küçük birimlere (örneğin kelimeler) bölme işlemidir. Neredeyse tüm NLP uygulamaları için temel bir ön işleme adımudur: duygu analizi, soru cevaplama, makine çevirisi, bilgi alma, vb. (Song vd., 2021, s.1). “Tokenization” süreci, fiziksel ya da dijital bir varlığın blockchain üzerinde benzersiz bir token ile ilişkilendirilmesini ifade eder. Bu süreç, sanat eserlerinin dijital ortamda da fiziksel dünyadaki gibi sahiplik ve orijinallik kanıtlarına sahip olmasını sağlar. Sanatçılar, NFT’lerle eserlerini dijital dünyada satarken, eserlerinin sadece birer kopyasını almaz, orijinal halinin de sahipliğini dijital ortamda güvence altına almış olurlar. Böylece sanatçılar, eserlerini dijital platformlarda tescillenmiş şekilde sunarak, sanat eserlerinin ekonomik değerini koruma ve artırma imkânı bulurlar. Bilsel’in ifadesiyle, “NFT’nin gündeme getirdiği, eserin haklarının koşulsuzca sanatçıya ait olma özelliğidir” (Bilsel, 2023, s.2).

Sanat Tarihindeki Teknolojik Yenilikler ve Dönüşüm Noktaları

Sanat tarihinde teknoloji, sanat yapıtlarının üretim, dağıtım ve değer bulma süreçlerinde pek çok dönüştürücü etki yaratmıştır. Rönesans dönemi, matbaanın icadı ve fotoğrafın keşfi gibi önemli buluşlar, sanat üretim süreçlerini köklü bir biçimde değiştirmiştir. Fotoğrafın ortaya çıkışı, sanatçıları resmin estetik ve işlevsel yönleriyle yeniden düşünmeye sevk etmiş ve böylece yeni sanat akımlarını doğurmuştur. Dijital teknolojilerin gelişimiyle birlikte, sanat üretiminde yeni araçlar ve yöntemler ortaya çıkmıştır. Dijital sanatın tanımı, bilgisayarların sanat amacıyla kullanılmaya başlandığı 1960’lı yıllara kadar uzanmaktadır (Önder, 2022, s.380). Sanatçılar dijital medya ve bilgisayar yazılımlarını kullanarak yaratıcı süreçlerini dönüştürmüştür. Bugün kripto sanat bu dönüşümün yeni bir boyutunu temsil etmektedir. Geleneksel sanat eserlerinde olduğu gibi kripto sanatta da bir eserin değerini belirleyen başlıca unsurlardan biri eşsiz ve tek olmasıdır. Ancak bu eşsizlik, dijital dünyada farklı bir mekanizmayla sağlanır. “Kripto sanat,

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT’lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

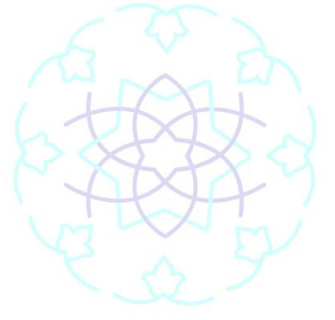
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

kopyalanabilir dijital eserleri blockchain üzerinde benzersiz bir şekilde tasnif ederek, sanat yapıtlarının biriciklik niteliğini dijital dünyaya taşır” (Düzenli ve Perdahçı, 2024, s.1).

Her bir NFT, blockchain adı verilen merkeziyetsiz bir veri tabanında kayıtlıdır ve eserin hem mülkiyet geçmişini hem de orijinalliğini garanti altına alır. Bu kayıt sistemi, bir sanat eserine benzersiz bir kimlik kazandırırken, aynı zamanda sanatın dijital dünyada erişilebilirliğini ve dolaşımını kolaylaştırır. “Kripto sanat, bir yanıyla, elbette, kopyalanamaz değildir, ama NFT (Non-fungible token, değişimi-olanaksız çip) yapıta atanan, bir tür vatandaşlık numarası gibi bir işleve sahiptir. Bu numara, blockchain olarak adlandırılan veri tabanında yer alır ve bu veri tabanı, bir dizi veri bloğu içerisinde bu numaraları tasniflemektedir” (Arapoğlu, 2021, s.1). Dijital dosyalar teknik olarak kopyalanabilir olsa da NFT’nin sağladığı eşsizlik algısı, sanat eserine maddi ve manevi değer katar. Bu bağlamda, NFT’ler, sanatın bir metalaşma aracı olarak toplumsal sınıflar arasında farklı algılar oluşturması ve yeni piyasa dinamikleri yaratması açısından tartışmaya açıktır. “Blockzincir tabanlı teknolojiler ve dolayısıyla bu teknolojinin bir uygulaması olan NFT’ler etkiledikleri sanat alanlarında endüstriyelleşme ve büyük ölçekli değişim potansiyeli taşır” (Demir, 2023, s.127).

Blockchain teknolojisi ve NFT’ler, sanatın mülkiyet anlayışını, değerini ve erişimini yeniden şekillendirerek sanat dünyasında yeni bir dönemin başlangıcını işaret etmektedir.

NFT Sanatının Doğuşu ve Yayılımı

NFT sanatının doğuşu, dijital sanatla olan ilişkisini daha belirgin hale getiren bir dönüm noktasıydı. İlk NFT projelerinden biri olan CryptoPunks, 2017 yılında Larva Labs tarafından piyasaya sürülmüştür. Bu proje, 10.000 adet benzersiz dijital karakterin blockchain üzerinde tokenlaştırılmasını içeriyordu (Kong ve Lin, 2022, s.2) ve bu karakterler, sınırlı sayıda olmaları nedeniyle değer kazandılar. CryptoPunks, sanatçılar ve koleksiyoncular için dijital sanatın sahipliğini ve orijinalliğini kanıtlayan bir sistemin nasıl işleme gerektiğine dair erken bir örnek sunmuştur. Benzer şekilde, “2017 yılı NFT ve kripto sanat alanlarında geniş koleksiyonların ve yeni uygulama alanlarının oluşturulduğu yıldır. Bu gelişmelerin en belirgin olanları

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT’lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

CryptoKitties ve Cryptopunks koleksiyonlarının” (Oduncu, 2022, s.201). NFT’leri bir başka alanda, dijital evcil hayvanlar şeklinde kullanan bir başka projedir. Her bir CryptoKitty, benzersiz bir dijital varlık olarak tanımlandı ve kullanıcılar bu varlıkları alıp satabildiler, böylece NFT’lerin koleksiyonculuk değerini ve dijital sanatla ilişkilendirilmesini pekiştirdiler.

Dijital sanat tarihçesi, teknolojiyle paralel olarak gelişmiş ve özellikle bilgisayar destekli sanatın yükselişiyle birlikte yeni ifade biçimlerine olanak tanımıştır. 1990’ların sonlarından itibaren dijital sanat, sanat dünyasında yer edinmeye başlamış, internet ve bilgisayar yazılımları sayesinde sanatçılar dijital ortamda eser üretmeye başlamışlardır. Ancak bu dönemde, dijital sanatın fiziksel sanatla aynı değeri taşıması zor olmuş, çünkü dijital eserlerin kopyalanabilirliği, orijinallik ve sahiplik gibi konularda belirsizlikler yaratmıştır. NFT’ler, bu belirsizlikleri ortadan kaldırarak dijital sanat eserlerinin benzersizliğini ve sahipliğini kanıtlayan bir sistem sunmuş, böylece dijital sanatın değeri, fiziksel sanat eserleriyle aynı seviyeye çıkmıştır. NFT’ler sayesinde dijital sanat, koleksiyon değeri taşıyan bir kategori haline gelmiştir.

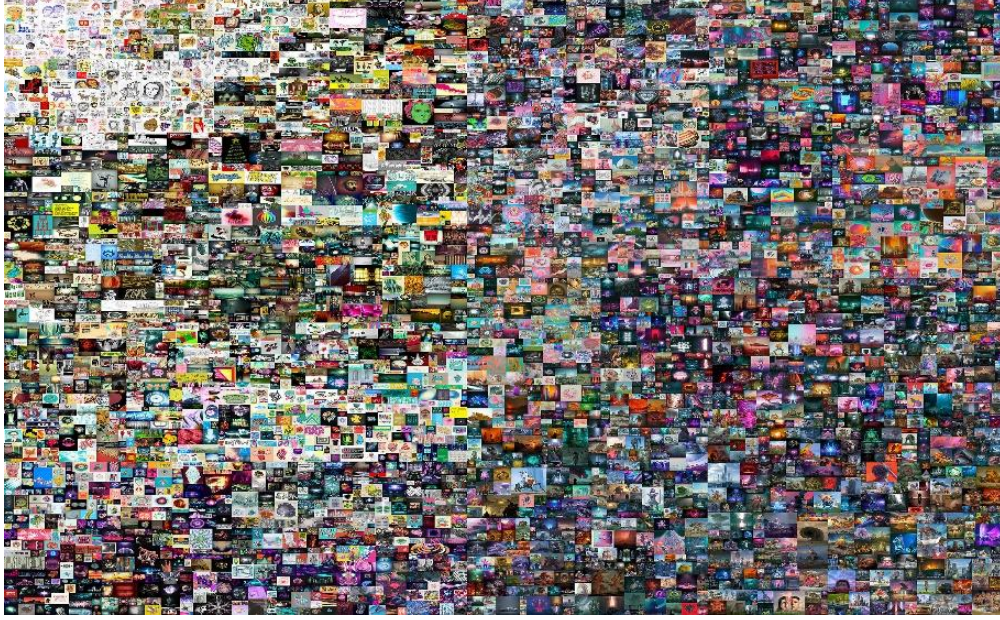
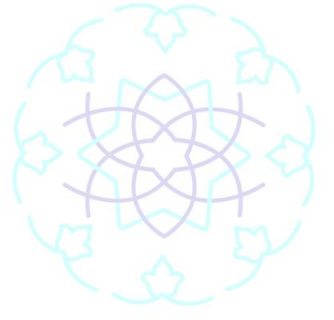
NFT sanatının küresel sanat piyasasında daha geniş bir tanınırlığa kavuştuğu anlardan biri, 2021 yılında Beeple’ın "Everydays: The First 5000 Days" adlı eserinin (Şekil 1) Christie’s müzayede evinde 69 milyon dolara satılmasıdır (Ustaoğlu, Kıran, Bağcı ve Emre, 2022, s.1809). Bu satış, NFT sanatının potansiyelini ve değerini dünya çapında gözler önüne sermiştir. Beeple, bu eseri her gün bir dijital sanat eseri üretme pratiğiyle oluşturmuş ve eser, 5000 farklı dijital parçasının birleştirilmesinden oluşan bir kolajdır. Bu satış, NFT’lerin sanat dünyasında kabul görmesini sağlamıştır. Bu olay, NFT sanatının ciddi bir yatırım aracı olarak görülmesini ve dijital sanatın geleneksel sanat galerileri dışında da değer kazanabileceğini ortaya koymuştur.

NFT sanatının doğuşu ve yayılımı, dijital sanatın evriminde önemli bir dönüm noktası olmuş, dijital sanat eserlerinin sahipliği ve orijinalliği konusundaki eski anlayışları değiştirmiştir. İlk NFT projelerinin sanat dünyasında yaratmış olduğu etki, 2021’deki Beeple olayı ile zirveye ulaşmış ve NFT’lerin sanat piyasasında kalıcı bir yer edinmesini sağlamıştır.

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT’lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

Şekil 1. Beeple, Everydays: The First 5000 Days, 2021.

Kaynak: Christie's, 2021. <https://www.beeple-crap.com/viewing> (13.01.2025).

NFT ve Sanat Piyasası Üzerindeki Etkileri

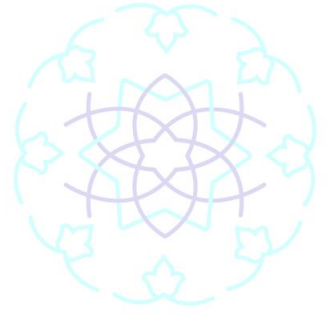
NFT'ler, sanatçılar için önemli avantajlar sunarak sanat dünyasında güçlü bir dönüşüm yaratmaktadır. Geleneksel sanat piyasasında sanatçılar, eserlerini sergilemek ve satmak için genellikle galeriler, müzayedeler ve diğer aracı kurumlara bağımlıdır. NFT teknolojisi, sanatçılara bu aracı kurumları aracılı devre dışı bırakma imkânı tanır. Sanatçılar, eserlerini doğrudan dijital platformlar üzerinden satabilir ve kendi eserlerinin dijital sahipliğini doğrudan takip edebilirler. Bu, sanatçının bağımsızlığını artırırken, eserlerin yayılma ve değer kazanma sürecini daha şeffaf hale getirir.

NFT'lerin sunduğu bir diğer önemli avantaj ise telif haklarının blockchain aracılığıyla sürekli korunmasıdır. Geleneksel sanat piyasasında sanatçılar, eserlerinin ikinci el satışlarında genellikle telif hakkı kazanmazken, NFT'ler sanatçılara eserlerinin yeniden satışından da pay alma fırsatı sunar. Blockchain teknolojisi sayesinde her satış kaydedilir ve sanatçılar, eserlerinin

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

yeniden satışlarında pay alacak şekilde sözleşme yapabilirler. Bu, sanatçılar için yeni gelir modellerinin kapısını aralar ve dijital sanatın değer kazanmasının, sanatçının yararına olacak şekilde düzenlenmesine olanak sağlar. Hatipoğlu'nun (2024) çalışmasında, sanatçıların iş akışları, üretim süreçleri ve gelir modellerinin dijitalleşme gibi faktörlere bağlı olarak yeniden şekillendiği ve dijital araçlar ve platformlar aracılığıyla daha geniş bir kitleye ulaşma fırsatlarının arttığı ifade edilmektedir. Bu bağlamda, dijitalleşme sanatçıların üretim süreçlerini ve gelir modellerini köklü bir şekilde dönüştürmektedir. Özellikle dijital platformlar, sanatçıların eserlerini daha geniş kitlelere ulaştırmalarını ve potansiyellerini artırmalarını sağlamaktadır. Ayrıca, dijitalleşme ile sanatçıların gelir modelleri de değişmiştir. Geleneksel müzik endüstrisinde albüm satışları, konserler ve fiziksel medya satışları ana gelir kaynaklarıyken, dijitalleşme ile streaming servisleri ve dijital platformlar sanatçılara yeni gelir kaynakları sunmuştur (2024, s.8).

NFT'ler, koleksiyoncular için de büyük bir dönüşüm yaratmıştır. Dijital sanat eserlerinin mülkiyeti, blockchain sayesinde garanti altına alınır ve her bir NFT'nin sahipliği, halka açık bir defterde kaydedilir. Bu, koleksiyonculara dijital sanat eserleri üzerinde gerçek bir sahiplik hakkı verir. Dijital sanatın daha önce kopyalanabilir ve çoğaltılabilir doğası, koleksiyoncuların eserlerin orijinalliklerini ve değerini sorgulamalarına yol açıyordu. Ancak NFT'ler, her bir eserin benzersizliğini ve orijinalliklerini kanıtlayan dijital sertifikalar sunduğu için, koleksiyoncular artık dijital sanat eserlerini güvenle satın alabilir ve sahipliklerini kanıtlayabilirler. "Blokzincir, sanat eserlerinin geçmiş performansını ve geçmiş sahiplerini izleyerek değerlendirme süreçlerine katkıda bulunmaktadır. Bu durum koleksiyonerler ve yatırımcılar için daha güvenilir bir dijital sanat ortamı sunmaktadır" (Uncu, 2024, s. 1213).

NFT'ler aynı zamanda koleksiyonculara, dijital sanat eserlerinin değerinin zamanla artabileceği beklentisiyle yatırım yapma fırsatı sunar. Artan ilgi ve nadirlik, bazı NFT'lerin değerinin önemli ölçüde yükselmesine yol açmıştır. Bu durum, NFT'leri sanat eseri olmanın yanında bir de yatırım aracı olarak gören koleksiyoncuların sayısını artırmıştır. NFT'lerin

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

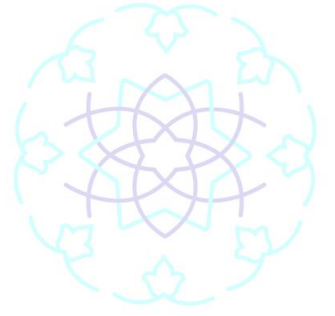
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

dinamik piyasaları, koleksiyonculuk dünyasında yeni fırsatlar yaratmış ve dijital sanat piyasasına büyük bir ivme kazandırmıştır.

NFT'lerin sanat galerileri ve müzeler üzerinde de önemli etkileri olmuştur. Fiziksel sergilerden dijital platformlara geçiş, sanat dünyasında büyük bir dönüşüm yaratmaktadır. Yurdabak 'a göre; Geleneksel sanatçıların eserlerini sergilemek için kısıtlı kanallarının olması, fiyatların eserlerin gerçek değerini yansıtamaması ve aracı ücretlendirmeleri gibi durumlar NFT'nin çalışmaları bütünleşmiş kimliklerle dijital formatlara dönüştürmesi ile çözümlenmektedir (Yurdabak, 2022, s.149).

Sanat galerileri, NFT sanatını sergilemek için dijital galerilere veya çevrimiçi platformlara yönelmekte, sanat eserlerinin dijital ortamda sergilenmesi daha yaygın hale gelmektedir. Bu, sanatın daha geniş kitlelere ulaşmasını ve daha fazla etkileşim sağlamasını mümkün kılar.

Metaverse, geleneksel, modern ve postmodern sanat anlayışlarını aşan, kamusal mekânın dijital boyutlarını mekân sınırlamasından uzaklaştıran, sanatın toplumdaki rolünü yeniden şekillendiren, etkileyici bir dijital platform olarak ortaya çıkmıştır (Eker ve Demir, 2024, s.2381). Metaverse gibi sanal ortamlarda sanat galerileri ve sergiler düzenleme olanağı, NFT sanatının geleceğini şekillendiren bir diğer önemli gelişmedir. Metaverse, dijital dünyada sanat galerilerinin ve müzelerin sanal ortamda varlık gösterdiği bir platformdur ve burada sanatçılar eserlerini sergileyebilir, koleksiyoncular eserleri inceleyebilir, satın alabilir ve hatta sanatla etkileşimde bulunabilirler. Bu sanal galeriler, fiziksel sergilerin erişim sınırlarını aşarak, sanatın küresel çapta daha fazla insana ulaşmasını sağlar. Bu dönüşüm, dijital sanatın geleceği için heyecan verici yeni fırsatlar ve ifadeler yaratmaktadır. Özrili' ye göre; dijital sanal platformları, koleksiyonerler için geniş bir sanat yelpazesi sunmaktadır. Bu sanal müzelerde ya da odalarda (Axies, ENS names, CryptoKittie ve Decentraland) diye isimlendirilen dijital sanat eserlerini keşfetmek, almak, satmak muhtemeldir (Özrili, 2021, s.4).

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

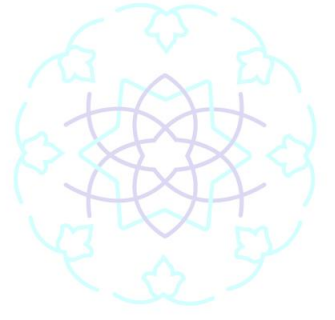
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

NFT ve blockchain teknolojisinin sanat piyasasında yarattığı bu değişim, sanatçılara daha bağımsız bir ifade ve gelir kaynağı sağlarken, koleksiyonculara da dijital sanat eserlerine dair güvence ve yatırım fırsatları sunuyor. Sanat galerilerinin ve müzelerin dijital dünyaya adapte olması, sanatın küresel çapta erişilebilirliğini artırmakta ve NFT'lerin sanat dünyasındaki kalıcı etkisini pekiştirmektedir.

NFT'lerin Sanatta Bir Devrim Olarak Değerlendirilmesi

NFT'ler, sanat dünyasında bir devrim olarak değerlendirilmektedir, çünkü dijital sanat eserlerinin orijinallığı ve sahipliği üzerindeki geleneksel anlayışları alt üst etmektedir. Geleneksel sanat eserleri fiziksel objelerdir ve orijinallik, eserin fiziksel varlığıyla bağlantılıdır. Ancak NFT'ler, dijital ortamda yaratılan eserlerin özgünlüğünü ve sahipliğini garantileyen bir sistem sunar. Bu, sanatçılara eserlerinin dijital ortamda da tanınmasını ve korunmasını sağlamakta, aynı zamanda koleksiyonerlere de dijital sanat eserlerine yatırım yapma fırsatı sunmaktadır. NFT'ler sayesinde sanat eserleri, fiziksel sanat galerilerinden dijital platformlara taşınmış, böylece sanatın erişilebilirliği ve globalleşmesi sağlanmıştır. “Kripto sanat, dijital ortamda üretilmiş eserlerin fiziksel eserlermiş gibi alınmasına ve satılmasına izin vermektedir. Blok zincir ise kripto sanatının en önemli ve tanımlayıcı özelliğidir. Blok zincir bir iş ağındaki tüm işlemlerin kaydedildiği ve varlıkların izleme sürecini kolaylaştıran, paylaşılan ve değişmez bir çevrim içi (online) defterdir” (Doğan, Ersöz ve Şahin, 2022, s.3).

NFT ve Blockchain Sanatının Eleştirileri

Sürdürülebilirlik Sorunları

“Blockchain teknolojisinin yaygınlaşmasıyla birlikte en büyük eleştirilerden biri, bu sistemlerin yüksek enerji tüketimi ve çevresel etkileridir. Özellikle Bitcoin ve Ethereum gibi ilk blockchain platformlarının kullandığı Proof of Work (PoW) algoritması, büyük miktarda enerji harcayarak madencilik işlemleri gerçekleştirir. Ethereum blok zincirinde tek bir NFT'nin basılmasının, ortalama ABD hane halkının bir haftada tükettiğinden daha fazlasına eşdeğer olan 231.31 kWh enerji kullandığı tahmin edilmektedir” (Gündüz, 2022, s.183). Bu durum,

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

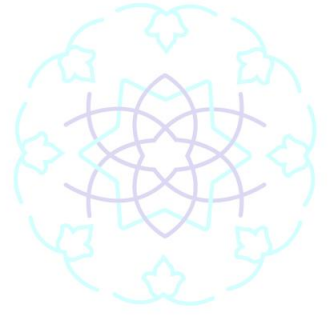
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

blockchain teknolojisinin çevresel sürdürülebilirlik açısından ciddi sorunlar yaratmasına neden olur. Özellikle NFT'lerin üretim ve alım-satım süreçlerinde bu yüksek enerji tüketimi, çevrecilerin yoğun eleştirilerine yol açmaktadır. Blockchain'in enerji tüketiminin sanatı dijitalleştirme amacıyla bu kadar büyük bir karbon ayak izi bırakması, bazı sanatçılar ve izleyiciler için moral bozucu bir durum yaratır. Ancak tüm NFT'ler büyük karbon emisyonları oluşturmaz. Karbon ayak izi, NFT'nin basıldığı ve ticaretinin yapıldığı blok zincirinde doğrulamayı sağlayan fikir birliği mekanizmasının türü ile ilgilidir. Solana, Flow ve XRP Ledger gibi çok daha düşük enerji kullanımına sahip başka blok zincirler de var (Gündüz, 2022, s.183).

Buna karşılık, daha çevreci blockchain çözümleri geliştirilmiştir. Mendi'nin ifadesine göre; Blokzincir ağında işlemlerin doğrulanması için bir başka kimlik doğrulama türü Proof of Stake (PoS)'dir (Mendi, 2021, s. 184). Proof of Stake (PoS) mekanizması ön plana çıkmıştır. Bu sistemde, işlemler için enerji tüketimi çok daha düşük olup, çevresel etkiler de minimize edilir. Ethereum'un bu sistemle geçiş yapmayı planlaması, blockchain teknolojisinin sürdürülebilirliğini artıran önemli bir adım olarak görülmektedir. PoS gibi mekanizmalar, sanat ve teknoloji arasındaki ilişkiyi sürdürülebilir bir şekilde şekillendirme adına umut verici bir çözüm sunmaktadır.

Sanatın Anlamı ve Değeri Üzerine Tartışmalar

NFT'lerin sanatsal değerinin "ne"liği tartışması, NFT'lerin sanat sayılıp sayılamayacağı yönünde bir gelişim göstermektedir. Blockchain teknolojisi tabanında işlerlik kazanan NFT'lerin piyasalar ve "sanat" endüstrisi ile ilişkileri, bundan sonraki dönemin de en önemli tartışmalarından biri olacak gibi gözükmektedir (Cengiz ve Cengiz, 2022, s. 54).

NFT'lerin sanata getirdiği en önemli eleştirilerden biri, sanatın manevi değerinin metalaştırılmasıdır. Geleneksel sanat, sanatçının duygusal ve yaratıcı ifade biçimini yansıtan bir deneyim olarak kabul edilirken, NFT'ler sanat eserlerini birer ticaret aracına dönüştürmektedir. Bu durum, sanatın daha önce dokunulmaz kabul edilen değerlerine zarar verme riski taşır. NFT'ler sanat eserlerini sahipliğe dayalı dijital varlıklar olarak tanımlayarak, sanatın manevi

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

derinliğini ve insanlarla kurduğu duygusal bağı gölgede bırakabilir. Bununla birlikte, NFT'ler sanatın orijinallik kavramını da yeniden şekillendirmiştir. Geleneksel sanat eserleri fiziksel bir orijinallik taşıırken, dijital ortamda bu kavram, benzersiz dijital token'lar aracılığıyla sağlanmaktadır. Ancak NFT'lerin artan popüleritesi ile orijinallik ve kopyalanabilirlik arasındaki sınırlar daha da belirsizleşmiştir. Bu durum, sanat eserlerinin değerinin benzersizlikleri ile onların dijital ortamda yayılabilirliğiyle de şekillendiği bir döneme işaret eder.

Erişim Sorunları

NFT ve blockchain teknolojilerinin sanat dünyasında getirdiği bir diğer eleştiri ise dijital eşitsizliktir. NFT'lere erişim, teknolojiye ve internet altyapısına sahip olmayı gerektirir. Bu da dijital dünyanın dışında kalan sanatçılar ve koleksiyoncular için bir bariyer oluşturur. Özellikle düşük gelirli ve gelişmekte olan bölgelerdeki sanatçılar, bu tür teknolojilere yatırım yapma konusunda zorluklarla karşılaşabilir. Bu, sanatın küreselleşen dijital platformlarda daha fazla insan tarafından erişilebilir olmasını engelleyen bir sorun haline gelir.

NFT üretimi ve alım satımı için teknik bilgi gerekliliği de yaratıcı süreci sınırlandırabilir. NFT sanatının üretimi, bazı sanatçılar için teknik beceriler ve dijital araçlarla tanışmayı zorunlu kılarken, bu süreçte yeterli bilgiye sahip olmayan sanatçılar eserlerini dijital platformlarda sergileme konusunda sıkıntılar yaşayabilirler. Bu da dijital sanatın, belirli bir teknik bilgiye ve dijital altyapıya sahip olan sanatçılarla sınırlı kalmasına neden olabilir.

NFT ve blockchain teknolojilerinin sanat dünyasında yarattığı bu eleştiriler, teknolojinin sanatla entegrasyonunun daha derin bir düşünsel çerçeveye yerleştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu sorunlar, teknolojinin sunduğu imkanların yanında, eşitsizlik ve çevresel etkiler gibi toplumsal ve etik soruları da beraberinde getirmektedir. Nerse, bu eşitsizliği şöyle belirtmiştir. “ Bir taraftan çevrimiçi sosyal hareketlenme artarken, diğer tarafta yeniçağ ve medyanın etrafında hızla yeni gruplar ortaya çıkmıştır. Dijital çağdan önce var olan, genel sosyal aktivizm alanına hâkim bazı grupların evreni ise görmezden gelinmiştir” (Nerse, 2020, s.619).

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

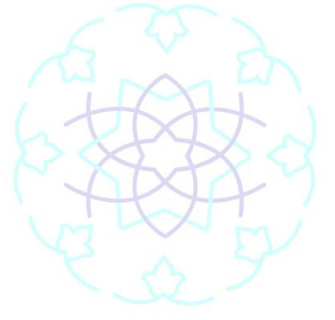
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Sanat ve Teknoloji Arasındaki Entegrasyonun Geleceği

Sanat ve teknoloji arasındaki entegrasyon, blockchain ve NFT teknolojileriyle daha da hız kazanmıştır. Bu entegrasyon, sanat üretim süreçlerinden galerilerdeki sergilere kadar sanatın her yönünü dönüştürmektedir. Blockchain, sanatçıların eserlerine sahiplik ve orijinallik kanıtları sağlayarak, geleneksel sanat anlayışını dijital dünyada yeniden şekillendirmektedir. Bu teknolojiler, sanatın yaratımını ve sunumunu dijitalleştirirken, fiziksel sanat eserlerinin yerini almaz, aksine dijital sanatı genişleten yeni bir alan yaratır. Gelecekte, sanatçılar ve koleksiyoncular, dijital platformlar üzerinden daha fazla etkileşimde bulunarak sanatın sınırlarını zorlayacak, teknoloji ise yeni ifade biçimlerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlayacaktır. Vargün'e göre; Dijital sanatın geleceği yine teknolojik determinizmle paralel gelişecektir. Yani bilgisayar ve sanal gerçeklik teknolojilerinin gelişip yaygınlaşması yaşam biçimlerimizi toplu olarak değiştirdiğinde sanat üretimleri de buna paralel olarak dönüşecektir (Vargün, 2023, s. 53-54).

Metaverse ve Sanal Galerilerin Sanat Piyasasındaki Olası Etkileri

Metaverse evreni ile etkileşimi sağlayan teknolojiler, araç ve aygıtlar, sanal ve artırılmış gerçeklik cihazları, blok zinciri teknolojileri, yapay zekâ ve 5G gibi yüksek hızlı internet merkezlerinden oluşmaktadır (Eker ve Demir, 2024 s.2386). Metaverse, dijital dünyanın yeni bir boyutunu sunarken, sanal galeriler ve sergiler, fiziksel sanat mekânlarının yerini alabilecek bir alternatif olarak ortaya çıkmaktadır. Blockchain ve NFT teknolojilerinin sunduğu imkânlar, sanatçıların eserlerini sanal dünyada sergilemesine ve koleksiyoncuların bu eserleri dijital ortamda satın almasına olanak tanımaktadır. Metaverse'teki sanal galeriler, sanatçılara global ölçekte erişim sağlayarak, fiziksel galeri mekânlarının sınırlamalarını aşmalarına imkân verir. Bu, sanatı küresel çapta daha erişilebilir hâle getirirken, sanat piyasasının dijitalleşmesiyle beraber yeni bir koleksiyonculuk anlayışı ve sanat değeri ortaya çıkmaktadır. Metaverse'ün sanata dair yaratıcı ve ticari yönleri, gelecekte daha fazla sanatçıyı dijital ortamlara çekebilir.

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

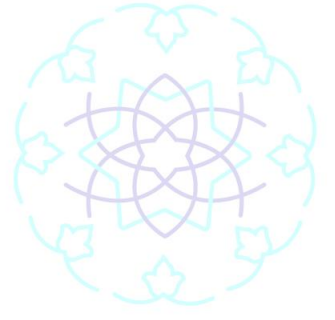
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Yeni Yaratıcı İfade Biçimleri Olarak, Generative Art, Yapay Zekâ Sanatı ve Blockchain

Blockchain teknolojisi, sanatın dijitalleşmesini sağlayarak, yeni yaratıcı ifade biçimlerinin ortaya çıkmasına olanak tanır. Üretken Sanat (Generative Art) kavramı ile sanatın teknolojiyle kesişiminde çeşitli adımlar atılmış ve yenilikçi yanları üzerine düşünülmüştür. Ancak yapay zekâ ile sanat alanında açılan yenilikler yeni bir boyut kazanmıştır (Hatipoğlu, 2024, s.10). Generative Art (Üretken Sanat), algoritmalar ve yapay zekâ kullanılarak oluşturulan sanat eserleri, sanatın dinamik doğasını daha da genişletmektedir. “Üretken Sanat, yaratıcı ve tasarım dünyasındaki en gelişmiş yaklaşımlardan biri olarak tanımlanabilir. Yapay dünyanın düşünülmeyen yeni doğallığını gerçekleştirir. Üretken Projeler, Morfogenetik Tasarım, Evrimsel Sistemler, gelen olayların türlerini, ilerlemedeki kimliklerini, olası her üretilen nesnenin tanınabilirliğini tasarlayabilir” (Galanter, 2003).

Sanatçılar, kendi yazılımlarını kullanarak eserler yaratabilir ve bu eserlerin üretim süreci blockchain üzerinde şeffaf bir şekilde kayıt altına alınabilir. Yapay zekâ destekli sanat da benzer şekilde, bilgisayarların yaratıcı süreçlere dahil olduğu bir ortam sunar. Blockchain’in sunduğu güven ve şeffaflık, sanatın bu yeni formlarının hem sanatçılar hem de koleksiyoncular için değer kazanmasını sağlar. Bu tür yaratıcı süreçler, sanatın geleceğini teknolojiyle entegre ederek sanatın anlamını da yeniden şekillendirir, zira bu yeni eserler sanatın sadece insan yaratıcılığının ürünü olmasının ötesine geçer.

Blockchain teknolojisi, sanatın özgünlüğünü ve sahipliğini tanımlamada devrim yaratıp, yeni yaratıcı biçimlerin doğmasına katkı sağlar. Bu, sanatın gelecekte daha fazla teknik, estetik ve felsefi sınırları zorlayan bir alan haline gelmesine zemin hazırlar.

Materyal ve Metot

Bu makale, blockchain teknolojisi ve NFT’lerin çağdaş sanat üzerindeki etkilerini incelemek için nitel bir araştırma yaklaşımı benimsemiştir. Araştırma, mevcut akademik literatürün sistematik bir taraması ve çağdaş sanat dünyasından seçilmiş örnek olay

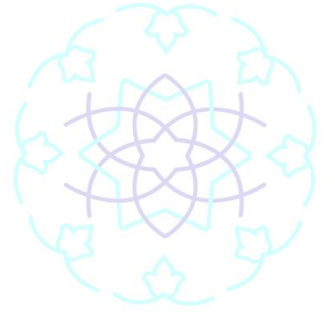
Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT’lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5
Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

incelemelerine dayanmaktadır. Literatür taraması, blockchain teknolojisi ve NFT'lerin sanatsal üretim, dağıtım ve sahiplik süreçlerindeki etkilerini anlamaya yönelik bilgi sağlamak amacıyla akademik makaleler ve kitaplar içermektedir. Sanat dünyasında yüksek profilli NFT satışları, dijital müzayedeler ve bu teknolojinin sanatçılar, koleksiyoncular ve galeriler üzerindeki etkilerini anlamak için Bepple'in "Everydays: The First 5000 Days" gibi belirli örnek olaylar incelenmiştir.

Metodolojik olarak, araştırmada iki ana yaklaşım benimsenmiştir:

Blockchain ve NFT kavramlarının tanımı bölümünde, blockchain ve NFT teknolojilerinin ne olduğu, nasıl çalıştığı ve sanat dünyasında nasıl kullanıldığı detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu sayede, okuyucuların konunun teknik altyapısını anlamaları hedeflenmiştir. **NFT ve Blockchain sanatının geleceğinin değerlendirilmesi** bölümünde, NFT'lerin sanat dünyasında yarattığı dönüşüm, sunduğu fırsatlar ve beraberinde getirdiği sürdürülebilirlik ve dijital eşitsizlik gibi tartışmalı yönler eleştirel bir perspektifle incelenmiştir. Bu değerlendirme, NFT'lerin sanat dünyasında yarattığı dönüşümü anlamak için bir çerçeve sunmaktadır. Bu metodoloji, blockchain ve NFT teknolojilerinin çağdaş sanatta estetik ve ekonomik dönüşümlere nasıl katkı sağladığını hem teorik hem de uygulamalı bir perspektiften değerlendirmek amacıyla yapılandırılmıştır.

Bulgular

Bu çalışmanın bulguları, blockchain ve NFT teknolojilerinin sanat dünyasında yarattığı dönüşümü çeşitli açılardan ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonuçları, sanat üretimi, dağıtım ve sahipliği üzerindeki etkilerinin yanı sıra sanat piyasasında yeni iş modellerinin gelişimine yol açtığını göstermektedir.

Sanatçı perspektifinden blockchain ve NFT teknolojileri, sanatçılara aracı kurumlara olan bağımlılıklarını azaltma imkânı sunmaktadır. Sanatçılar, dijital eserlerinin mülkiyetini doğrudan kontrol edebilmekte ve telif haklarını blockchain aracılığıyla sürekli olarak koruyabilmektedir. Ayrıca NFT'ler sayesinde sanatçılar, eserlerinin ikinci el satışlarından gelir elde edebilmektedir.

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

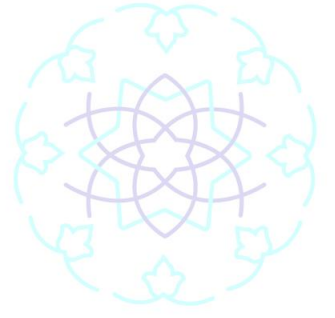
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Bu yeni gelir modeli, sanatçılara ekonomik sürdürülebilirlik açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Koleksiyoner perspektifinden koleksiyoncular, NFT'ler aracılığıyla dijital sanat eserlerinin mülkiyetini güvence altına alabilmektedir. Bu süreç, sanat piyasasında daha önce mümkün olmayan dijital varlıkların fiziksel sanat eserleri gibi değerli olmasını sağlamaktadır. NFT'ler, dijital sanat eserlerinin değer artışını takip edebilen ve yatırım aracı olarak kullanılabilen bir potansiyel yaratmaktadır.

Sanat galerileri ve müzeler fiziksel sergilerden dijital platformlara geçiş hız kazanmıştır. Birçok sanat galerisi ve müze, sanat eserlerini sanal ortamda sergilemeye başlamış ve metaverse gibi dijital alanlarda sanatsal etkinlikler düzenlemektedirler. Bu dönüşüm, sanatın daha geniş bir izleyici kitlesine ulaşmasını sağlamış ve dijital sanatın kabulünü artırmıştır.

Çevresel ve etik sorunlar açısından Blockchain teknolojisinin yüksek enerji tüketimi, NFT'lerin çevresel etkileri üzerine önemli bir tartışma konusu oluşturmuştur. Yüksek enerji maliyetleri, sanat dünyasında daha çevreci alternatifler arayışını hızlandırmıştır. Özellikle Proof of Stake (PoS) gibi daha çevre dostu çözümler, blockchain ağı üzerinde işlem yapmayı daha sürdürülebilir hâle getirmiştir.

Sanatın değeri ve erişim sorunları gündeme gelerek NFT'lerin sanatı metalaştırdığına dair yapılan eleştiriler, sanatın manevi değerini sorgulamaktadır. Dijital sanatın orijinalliği ve kopyalanabilirlik kavramlarının değişimi, sanat dünyasında yeni tartışmalara yol açmıştır. Ayrıca, dijital eşitsizlik, teknolojiye erişimi kısıtlı olan sanatçılar ve izleyiciler arasında bir uçurum yaratmaktadır. Teknik bilgi eksiklikleri de yaratıcılığın sınırlarını zorlamakta ve bazı sanatçılar için engel teşkil etmektedir.

Bu bulgular, NFT'lerin sanat dünyasında sunduğu fırsatların yanı sıra karşılaşılan zorlukları ve eleştirileri de gözler önüne sermektedir. Blockchain ve NFT teknolojileri, sanat dünyasında ekonomik, kültürel ve etik düzeyde önemli dönüşümler yaratmaktadır. Bu teknolojiler, sanatın üretim, paylaşım ve tüketim biçimlerini değiştirerek hem fırsatlar hem de

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

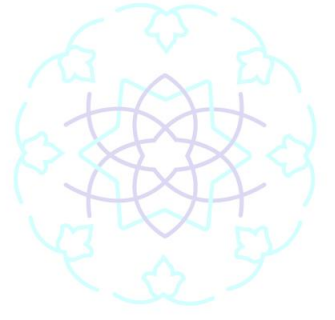
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

zorluklar sunmaktadır. Blockchain teknolojisinin, sanatçıların dijital eserlerinin mülkiyetini doğrudan kontrol etmelerine olanak tanınması, sanat üretiminde geleneksel sistemlere karşı bir alternatif sunmaktadır. Bu, sanatçılar için büyük bir yenilik olarak görülse de bu yeni düzenin tüm sanat dünyasında kabul görmesi zaman alabilir. Blockchain'in sunduğu güvenilirlik ve şeffaflık, sanat piyasasının daha demokratik bir hâle getirerek sanatın ekonomiye dönüşümünü de hızlandırmıştır. Bu dönüşüm, sanatın değerinin estetik ölçütlerinin dışında finansal kazanç ve yatırım perspektifinden de değerlendirildiği yeni bir anlayışı doğurmuştur.

Koleksiyoncular için NFT'lerin sunduğu mülkiyet güvencesi, dijital sanat eserlerinin sahipliğini fiziksel sanat eserleriyle benzer şekilde alıp satabilmelerine olanak sağlamaktadır. Bu durum, dijital sanatın prestijini artırmış hem de NFT'lerin değer artışına dayalı yatırım aracı olarak kullanılmasını sağlamıştır. Ancak bu değer artışı, NFT'lerin bir tür finansal balon oluşturma riski taşımasını da beraberinde getirmiştir. Sanatın finansallaşması, bazı sanatçılar ve sanatseverler tarafından eleştirilmekte ve sanatın asli amacının kaybolduğu düşünülmektedir. Diğer yandan, dijital eşitsizlik ve teknik bilgi eksiklikleri gibi sorunlar, blockchain tabanlı sanatın daha geniş kitlelerce erişilebilir olmasını engellemektedir. Teknolojiye sınırlı erişimi olan sanatçılar, bu sistemde yer bulmakta zorluk çekmektedirler. NFT üretimi ve satışı için gereken teknik bilgi, bazı yaratıcı süreçleri sınırlayabilir ve dijital sanatçıları daha teknolojik bilgiye sahip olanlara göre dezavantajlı bir konuma sokabilir. Bu durum, sanatın demokratikleşmesi fikriyle çelişmektedir.

Çevresel sorunlar da blockchain teknolojisinin en çok tartışılan yönlerinden biridir. Özellikle enerji tüketimi ve karbon ayak izi, NFT ve blockchain teknolojisinin sürdürülebilirliği üzerinde büyük bir baskı yaratmaktadır. Bu sorunlar, daha çevreci çözümler arayışını gündeme getirmiştir. Blockchain ağları arasında yer alan Proof of Stake (PoS) gibi çevre dostu alternatifler, sistemin enerji verimliliğini artırmayı amaçlasa da bu çözümler henüz yaygın olarak kabul edilmemiştir.

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

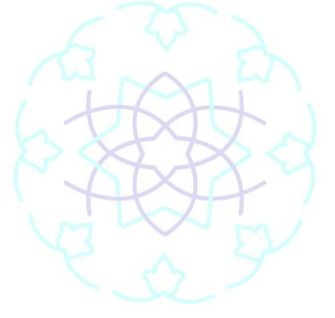
Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

Sanat galerilerinin ve müzelerin dijital platformlara geçişi, sanatın sergilenme biçiminde köklü bir değişim yaratmıştır. Sanal galeriler ve metaverse ortamlarında yapılan sergiler, izleyicilere fiziksel sınırlamalardan bağımsız bir deneyim sunmaktadır. Ancak bu dijital sergiler henüz fiziksel sanat galerilerinin yerini tam anlamıyla alabilmiş değildir. Dijital sergilerin sunduğu yeni estetik ve deneyim olanakları, sanatın geleneksel sunum biçimlerinden farklıdır ve bu durum sanat dünyasında tartışmalara yol açmaktadır.

Blockchain ve NFT teknolojilerinin sanat dünyasında yarattığı değişimlerin geleceği, bu teknolojilerin hem sanatçılar hem de sanatseverler tarafından benimsenmesine ve çevresel, etik sorunların nasıl çözüleceğine bağlı olarak şekillenecektir. Bu teknolojiler sanat dünyasında önemli fırsatlar sunsa da beraberinde gelen zorluklar ve eleştiriler, bu dönüşümün her yönüyle kabul görmesinin zaman alacağını göstermektedir.

Sonuç

Blockchain teknolojisi ve NFT'ler sanat dünyasında devrim niteliğinde bir dönüşüm sağlamaktadır. Sanatçılar için eserlerinin orijinalliğini ve mülkiyetini dijital ortamda güvence altına almanın yanı sıra aracı kurumlardan bağımsız olarak daha fazla gelir elde etme imkânı doğmuştur. Bu durum, sanat üretimini ve tüketimini büyük ölçüde dönüştürmüş, sanatçıların dijital eserlerini doğrudan koleksiyonerlere sunmalarını sağlamıştır. NFT'lerin sunduğu olanaklar, sanat piyasasında yeni bir yatırım aracı yaratmış, dijital sanatın değerini artırmış ve koleksiyonculuk kavramını yeniden şekillendirmiştir.

Ancak, bu dönüşüm yalnızca olumlu etkilerle sınırlı değildir. Blockchain teknolojisinin yüksek enerji tüketimi, çevresel etkiler ve sürdürülebilirlik sorunları gibi ciddi eleştirilerle karşı karşıyadır. Ayrıca, dijital sanatın değerinin artmasıyla birlikte, sanatın manevi yönü ve estetik değerlerinin metalaşması endişe yaratmaktadır. NFT'lerin sanatın özgünlüğünü nasıl etkilediği ve kopyalanabilirlik üzerine yarattığı tartışmalar, sanatın değerine dair önemli soruları gündeme getirmiştir. Bunun yanı sıra, dijital eşitsizlik ve teknik bilgi eksiklikleri, bu yeni sanatsal dünyaya sınırlı erişim sağlayan engeller yaratmaktadır.

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

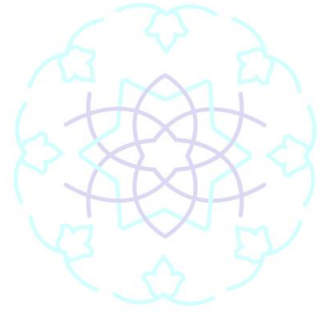
NFT ve blockchain teknolojileri, sanat piyasasında yeni fırsatlar sunarken, bazı toplumsal ve çevresel sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Gelecekte, bu teknolojilerin daha çevreci alternatiflerle geliştirilmesi, sanatın dijitalleşmesinin toplumun her kesimine erişilebilir hâle getirilmesi için eğitim ve destek programlarının artırılması gerekmektedir. Sanatın değerinin finansal boyutunun ön plana çıkması, estetik değerlerle dengelenmeli ve etik standartlarla yönlendirilmelidir. Bu dönüşümün başarılı bir şekilde sürdürülmesi, teknolojik yeniliklerin etik, çevresel ve toplumsal açıdan sağlıklı bir sanat ekosisteminin kurulmasıyla mümkün olacaktır.

Blockchain ve NFT'lerin sanat dünyasında yarattığı etkilerin henüz tam olarak şekillendiği söylenemez. Ancak bu teknolojiler, sanatı daha erişilebilir ve şeffaf bir hale getirirken, sanatçıların dijital dünyadaki yerini güçlendirmekte, aynı zamanda sanatın ekonomik değerinin yeniden tanımlanmasına neden olmaktadır. Gelecekte, bu teknolojilerin gelişen sanatsal uygulamalarla daha entegre hale gelmesi, yeni yaratıcı ifade biçimlerinin ortaya çıkmasına olanak tanıyacaktır. Bu bağlamda, blockchain ve NFT'ler, sanatın ve teknolojinin birleşiminden doğan yeni bir paradigmanın inşasında önemli bir rol oynamaktadır.

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5

Ocak / January 2025

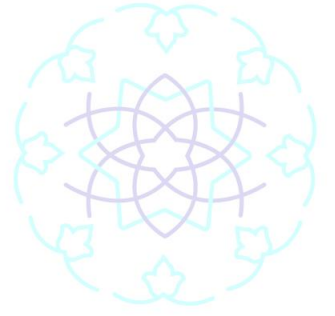
Kaynakça

- Arapoğlu, F. (2021). Sanatta aktüel gündem: kripto sanat (NFT). *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 91-93.
- Bilsel, Ç. (2023). NFT uygulamaları ve sanat üretimi. *Journal of Arts*, 6(1), 1-8. <https://doi.org/10.31566/arts.1987>
- Cengiz, C., & Cengiz, Ö. (2022). Sanatın yeni teknolojisi: NFT özgün ve özgür mü?. *Moment Dergi*, 9(1), 52-72. <https://doi.org/10.17572/mj2022.1.5272>
- Demir, E. M. (2023). NFT olgusunun sosyal medyadaki görünümü. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology*, 14(53), 126-141. <https://doi.org/10.5824/ajite.2023.02.003.x>
- Doğan, B., Ersöz, S. Ş., & Şahin, C. (2022). Kripto sanatı ve NFT. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-12. doi: <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v10i4.3127>
- Dursun, N. (2021). NFT/kripto sanat ve hareketli grafik ilişkisi. *Sciences*, 7(40), 1037-1055. <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.649>
- Düzenli, K., & Perdahçı, Z. N. (2023). Metaverse ve Nft'nin mimarlığa etkileri: geleceğin yapıları nasıl şekillenecek?. *Eksen Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 4(2), 165-182. <https://doi.org/10.58317/eksen.1286569>
- Düzenli, K., & Perdahçı, Z. N. (2024). Sanatın yeni dijital çağı: NFT'ler ve kullanım alanları. *Yedi (Sanatta Dijitalizm Özel Sayısı)*, 17-33. <https://doi.org/10.17484/yedi.1410042>
- Eker, M., & Demir, H. (2024). Metaverse'de punk estetiği: kamusal sanat ve kültürel çeşitlilik. *Kent Akademisi*, 17(6), 2380-2403. <https://doi.org/10.35674/kent.1491012>
- Winkelmann, M. (2021). *Everydays: The First 5000 Days* [Digital artwork]. Christie's. <https://www.beeple-crap.com/viewing>
- Galanter, P. (2003). What is generative art? Complexity theory as a context for art theory. *GA2003 – 6th Generative Art Conference*, Milan. <https://www.generativeart.com/>
- Gündüz, V. (2022). Blokzincir ve NFT. In M. Saygın ve H. Baysal (Ed.), *İşletme yönetiminde meta yaklaşımlar* (pp. 173–187). Ekin Basım Yayın. https://www.researchgate.net/publication/364328292_BLOKZINCIR_NFT

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

- Hatipoğlu, S. C. (2024). Yapay zekâ, sanat ve atmosfer [Artificial intelligence, art and atmosphere]. *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*. Nisan 2024 / 606, 8-14. <https://philarchive.org/archive/HATYZS>
- Karaman, M. (2023). Görsel sanat öğrencilerinin kripto sanat (NFT) dünyası hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 13(2), 379-389. <https://doi.org/10.7456/tojdac.1230577>
- Kong, D. R., ve Lin, T. C. (2022). Alternative investments in the fintech era: The risk and return of non-fungible token (NFT). https://acfr.aut.ac.nz/_data/assets/pdf_file/0010/690409/Draft-20220829-NFTs.pdf
- Lyubchenko, I. (2022). Sanat nedir? NFT'ler, beeples ve 21. yüzyılda sanat uzmanlığı. *Etkileşimli Film ve Medya Dergisi*, 2(3), 174–190. <https://doi.org/10.32920/ifmj.v2i3.1532>
- Mendi, A. F. (2021). Blokzincir mimarisi ve getirdiği fırsatlar. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*(29), 181-186. <https://doi.org/10.31590/ejosat.1009655>
- Michael, J., Cohn, A. ve Butcher, J. R. (2018). Blockchain technology. *The Journal*, 1(7), 1-11. <https://www.steptoec.com/a/web/171967/LITFebMar18-Feature-Blockchain.pdf>
- Nerse, S. (2020). Dijital medya aktivizmi: Yeni sınıfsal ilişkilerin imkân ve sınırları. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2020(26), 233-246. <https://doi.org/10.9775/kausbed.2020.033>
- Oduncu, S. (2022). Nft, kripto sanatı ve Türkiye'deki yansımaları. *Art-e Sanat Dergisi*, 15(29), 195-224. <https://doi.org/10.21602/sduarte.1080813>
- Önder, A. (2022). Dijital Rönesans ve NFT eserler ilişkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 377-394. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2527439>
- Özrili, Y. (2021). Olmayan müze: kripto sanat. *Turizm Çalışmaları Dergisi*, 3(1), 1-14. An Erratum to this article was published on July 31, 2022. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tucade/issue/71597/1152330>
- Saygın, E. P., & Fındıklı, S. (2021). Tuvalden tuşa: Sanat pazarındaki dijital dönüşümde NFT'lerin rolü. *Business & Management Studies: An International Journal*, 9(4), 1452-1466. <https://doi.org/10.15295/bmij.v9i4.1930>

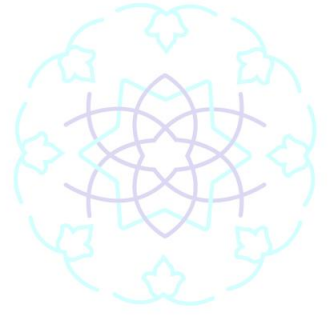
Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5
Ocak / January 2025

BAÇINI

SANAT DERGİSİ / ART JOURNAL

- Song, X., Salcianu, A., Song, Y., Dopson, D., & Zhou, D. (2020). Fast WordPiece tokenization. arXiv preprint arXiv:2012.15524. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2012.15524> (Revised in 2021)
- Südüor, S. (2022). Dijital sanat çalışmalarında NFT ve güvenilirlik. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, 7(15), 180-193. <https://doi.org/10.29228/ijiaa.195>
- Uncu, G. (2024). Güvenli bir sanat ekosistemi oluşturmak: dijital sanat varlıklarını korumada blokzinciri'nin potansiyeli. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 12(3), 1201-1224. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1519735>
- Ustaoğlu, E., Kıran, S., Bağcı, M., Emre, İ. E. (2022). NFT (non-fungible token) ve uygulama alanları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(4), 1801-1821. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.1106349>
- Vargün, Ö. (2023). Teknoloji ve sanatın dönüşümü: Dijital sanat. *Journal of Arts*, 6(1), 49-54. <https://doi.org/10.31566/arts.1968>
- Yılmaz, İ. (2022). Metaverse ve Nft dünyasına tasarım açısından bir bakış. *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 9(87), 1752-1763. <https://doi.org/10.26450/jshsr.3266>
- Yurdabak, M. K. (2022). NFT: dijital sanatta yeni bir perspektif ve getirdiği fırsatlar üzerine bir derleme. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 143-153. <https://doi.org/10.52122/nisantasisbd.1107687>

Yeni Bir Paradigmanın İnşası Olarak Blockchain Teknolojisi ve NFT'lerin Çağdaş Sanat Üzerindeki Etkisi

Yıl / Year: 3, Cilt / Volume: 3, Sayı / Issue: 5
Ocak / January 2025